

نشریه اسلامی

باسم تعالی
استفسار

الرابطة الثقافية الإسلامية العالمية
International Islamic Cultural Association
انجمن فرهنگی جهانی اسلامی

تاریخ: 2019/9/25 شماره: 14

www.khetabat.com

پاسخگوی پرسش‌های دانشجویان مسلمان

استفسار 14

مجموعه مقالات با عنوان استفسار مخصوص پاسخگویی

به پرسش‌های ارسالی دانشجویان مسلمان

توسط دکتر: نهضتیار خطیبی

سوال: من الحمد لله قرآن کریم را روخوانی می توانم ولی تجوید را نمیدانم، آیا با این شکل نماز خواندند صحیح است؟

جواب: در صورتیکه قرآن کریم را به شکل روخوانی تلفظ سالم می توانید، مثلاً ضمه، و فتحه، و کسره، و سکون، و شده و مدها را اداء می توانید، و هنگام خواندن، فساد معنی رخ نمی دهد این شاء الله نماز شما صحیح است، قواعد علم تجوید مستحب می باشد واجب نیست، از عایشه رضی الله عنها روایت شده که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: { الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَهُوَ مَاهِرٌ بِهِ مَعَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبَرَّةِ، وَالَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَيَتَتَعْتَعُ فِيهِ وَهُوَ عَلَيْهِ شَاقٌّ لَهُ أَجْرَانِ }

(کسیکه قرآن را می خواند در حالیکه بدان مهارت دارد، همراه با فرشتگانی است که سفیر به سوی رسل علیهم السلام بوده بزرگوار و فرمانبردارند، و آنکه قرآن می خواند، و در خواندن آن تکلیف بر او وارد می شود و تلاوت آن بر او سخت است برای او دو مزد است) متفق علیه در آموختن تجوید به اندازه استطاعت سعی ورزید، زیرا ادای شما خویتر خواهد شد و اجر تکلیف و مشقتی که در خواندن قرآن متحمل می شوید، دو چندان خواهد بود. (والله اعلم)

سوال: آیا جایز است که در نماز به عوض قرآن به ترجمه آن اکتفاء شود، و یا لازم و ضروری است که خود قرآن کریم خوانده شود؟

جواب: در نماز قرائت قرآن کریم فرض است و ترجمه آن جایز نیست.

قرآن عظیم الشان به لسان عربی بر نبی کریم صلی الله علیه وسلم القاء شده است: { بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ } (به زبان عربی روشن) الشعراء - 195

همچنان: [إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ] (هر آئینه ما فرو فرستادیم آنرا قرآن بر زبان عربی تا شما در یابید) یوسف-2

در تفسیر کابلی چنین وارد است: (زبان عربی که از تمام السنه فصیح و فراخ، منضبط و با شکوه تر است برای نزول قرآن منتخب شد، چون پیغمبر عرب است، روشن است که در جهان نخستین

مخاطب آن عرب می باشد، پس بوسلیه عرب است سر تا سر جهان را فروغ قرآن فرا می گیرد.

((لعلکم تعقلون)) اشاره است بدین سو که یکی از علل نزول قرآن به زبان شما این است که اول

شما که قوم پیغمبر از آن بر خورید آنگاه دیگران را بر خوردار گردانید و چنین بوقوع پیوست، این کثیر

گوید: اشرف کتب در اشرف لغات به اشرف پیغمبران به سفارت اشرف فرشتگان فرود آمده و این امر

در اشرف بقاع ارض واقع شد و انزال آن در اشرف شهر سال یعنی در ماه رمضان آغاز گردید تا من کل الوجوه کامل باشد)

معانی قرآن کریم خیلی جامع است و ترجمه هر کلمه آن بطور کامل بعید از امکان می باشد، لذا امام

ابوحنیفه رحمه الله با صاحبین اش (امام ابویوسف و امام محمد رحمهما الله) موافق شد که قرائت

قرآن در نماز با همان کلمات عربی شرط می باشد که حقیقة قرآن است و در مصاحف نگاشته شده و بطور متواتر به ما نقل شده است : (لأن الإمام رجع إلى قولهما في اشتراط القراءة بالعربية لأن المأمور به قراءة القرآن و هو اسم للمنزل باللفظ العربي المنظوم هذا النظم الخاص المكتوب في (المصاحف المنقول إلينا نقلا متواترا) (رد المختار - باب صفة الصلاة في حكم القراءة بالفارسية)

سوال: آیا خواندن سوره (السجدة) و (الانسان) در نماز صبح روز جمعه واجب و ضروری است؟

جواب: ابوهريره رضی الله عنه چنین روایت می نماید: { كان النبي صلى الله عليه وسلم يقرأ في الجمعة في صلاة الفجر الم تنزّل السجدة و هل أتى على الانسان حين من الدهر { پیامبر صلی الله علیه وسلم در نماز صبح روز جمعه ، الم تنزّل السجده و هل أتى على الانسان حين من الدهر ، را قرائت می نمود } بخاری

بنابراین مستحب است که در نماز صبح روز جمعه سوره (السجدة) و سوره الدهر (الإنسان) خوانده شود ، ولی فرض یا واجب نیست ، به همین سبب بهتر است که امام احیانا این سوره ها را در وقت مذکور ترک کنند ، تا مردم گمان فرض یا واجب بودن آنها نکنند.

{ و یکره التعیین كالسجدة و هل أتى ، لفجر كل جمعة بل یندب قرائتهما احیانا } الدر المختار علی هامش رد المختار ، فصل فی القراءة

سوال: امامان مساجد نماز فجر را طولانی می خوانند که به مشکل می توانم به کارهای وظیفوی رسیدگی کنم ، آیا بهتر نیست کمی مختصر بخوانند ؟

جواب: در مورد نماز فجر باید گفت که طولانی خواندن اصل است ، { عن أبی برزة رضی الله عنه ، أن رسول الله صلى الله عليه وسلم ، كان يقرأ في صلاة الغداة من الستين إلى المائة }

{از ابو برزه رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم در نماز صبح از شصت تا صد آیت را قرائت می نمودند}. متفق علیه

{ یسن فی الحضرة لإمام و منفرد طوال المفصل من الحجرات إلى آخر البروج فی الفجر و الظهر }

در حضر برای امام و منفرد طوال مفصل ، از حجرات تا آخر بروج سنت است)

(الدر المختار علیهامش رد المختار)

ائمه ی کرام توصیه می شدند که حال مقتدیان را مراعات نمایند ، زیرا پیامبر اسلام علیه الصلاة و السلام فرمود: { إذا صلى أحدكم للناس فليخفف ، فإن فيهم الضعيف والسقيم والكبير ، و إذا صلى أحدكم لنفسه فليطول ما شاء }

هرگاه یکی از شما برای مردم نماز گزارد، (پیشنمازی کند) باید کوتاهش نماید ، و هرگاه برای خویش نماز گزارد ، آنگونه که می خواهد به درازا کشاند (متفق علیه

ابو مسعود عقبه بن عمرو بدری رضی الله عنه روایت نموده گفت: مردی بحضور پیامبر صلی الله علیه وسلم آمده گفت: من از نماز صبح خود را کناره می کشم از واسطه فلانی به سبب آنکه نماز را دراز می کند و هرگز ندیدم صلی الله علیه وسلم در هیچ موعظه ای که خشمناک تر باشد از خشمی که در آن روز نمود و فرمود: { یا ایها الناس إن منکم منفرین فأیکم أم الناس فلیوجز فإن من وراءه الکبیر و الصغیر و ذا الحاجة }

(ای مردم در میان شما کسانی هستند که مردم را گریزان می سازند و نفرت میدهند ، پس هر کدام شما که برای مردم امامت کرد باید آنرا کوتاه کند زیرا در پشت سر او بزرگسال و کوچک و نیازمند وجود دارد) متفق علیه

سوال: سوال من این است که چرا در نمازها (بسم الله) به آواز بلند خوانده نمی شود در حالیکه در تمام قرآن کریم در اول سوره ها نوشته شده است؟

جواب: قول راجح آنست که (بسم الله) جزو سوره فاتحه و هر سوره نیست، بلکه آیتی است که در اوایل سوره ها (جز سوره توبه) و برای فصل بین سوره ها ثابت می باشد [قال رسول الله صلی الله علیه وسلم: قال الله تعالی: قسمت الصلاة بینی و بین عبدی نصفین ، و لعبدی ما سأل ، فإذا قال العبد: الحمد لله رب العلمین، قال الله تعالی: حمدنی عبدی، و إذا قال: الرحمن الرحیم، قال الله تعالی: أنتی علی عبدی، و إذا قال: مالک يوم الدين، قال: مجدنی عبدی ، و قال مرة: فوض إلی عبدی ، فإذا قال: إیاک نعبد و إیاک نستعین ، قال: هذا بینی و بین عبدی و لعبدی ما سأل ، فإذا قال: إهدنا الصراط المستقیم ، صراط الذین أنعمت علیهم غیر المغضوب علیهم و لا الضالین ، قال: هذا لعبدی و لعبدی ما (سأل) رواه مسلم

چنانچه در حدیث قدسی فوق الذکر واضح است ، الله جل جلاله سوره فاتحه را از (بسم الله) آغاز نفرمود ، بلکه از (الحمد لله...) آغاز نمود.

[و لیست من الفاتحه و لامن کل سورة فی الأصح]

(اصل آنست که (بسم الله) جزو فاتحه یا هر سوره نیست) الدر المختار علی هامش رد المحتار

لذا در نمازها به جهر خوانده نمی شود ، ولی در سوره نمل یک آیت وارد است [إنه من سلیمان و إنه

بسم الله الرحمن الرحیم] (این نامه) از طرف سلیمان است ، و (هر آینه) این نامه بنام الله بی حد

مهربان ، نهایت با رحم است) النمل-30

که مانند سایر آیات در نماز جهری به آواز جهر خوانده می شود. والله أعلم

سوال: آیا برای زنان در سفرها اجازه شوهر و همراهی محرم ضروری است؟

جواب: قابل تذکر است که خارج شدن خانم از منزل بدون اجازه شوهر شرعا جایز نبوده و نشوز و نافرمانی به شمار می رود فرقی نمی کند که سفر باشد یا غیر آن ، البته رفتن به محکمه برای طلب حق و بدست آوردن نفقه در صورت ضرورت مستثنی می باشد پیامبر اسلام علیه الصلاة و السلام فرمود: { لا تمنعوا إماء الله مساجد الله } (کنیزان خدا را از مساجد خداوند منع نکنید) متفق علیه معلوم شد که (منع نمودن) حق شوهر است.

همچنان زن نباید بدون محرم مانند پدر ، برادر ، شوهر ، کاکا و امثال آنها سفر نماید که این امر حکمت‌های زیادی از قبیل حمایت ، رعایت و حفاظت وی از انواع مشاکل را در بر می گیرد امام ابو زکریا یحیی بن شرف النووی رحمه الله می فرماید: [فالحاصل أن كل ما يسمی سفرا تنهى عنه المرأة بغير زوج أو محرم سواء كان ثلاثة أيام أو يومين أو يوما أو بریدا أو غير ذلك لحديث ابن عباس أن النبي صلى الله عليه و آله وسلم قال: (لا تسافر امرأة إلا مع ذي محرم)

{ هر چیزی که سفر نامیده شود زن از آن بدون شوهر یا محرم نهی شده است فرقی نمی کند که سفر مذکور سه روز باشد یا دو روز یا یک روز یا مسافت یک برید (تقریبا بیست کیلومتر) یا غیر آن ، زیرا ابن عباس رضی الله عنهما از رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم روایت می کند که فرمود: (لا تسافر امرأة إلا مع ذي محرم) (سفر نمی کند زن مگر با محرم) { شرح مسلم 103 - 9

دکتر: نهضت‌آر خطیبی